

Juridiska fakultetsstyrelsen

Docent Vilhelm Persson

Docent Bengt Lundell

Remiss: Behandlingen av personuppgifter vid Försvarsmakten och Försvarets radioanstalt

Fö2018/00999/RS

Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet, som anmodats att yttra sig över betänkandet Behandlingen av personuppgifter vid Försvarsmakten och Försvarets radioanstalt, får härmed avge följande yttrande, som utarbetats av docenterna Vilhelm Persson och Bengt Lundell.

Utredningen föreslår att två nya lagar och kompletterande förordningar införs i stället för den reglering som nu gäller för Försvarsmaktens och Försvarets radioanstalts behandling av personuppgifter. Här kommenteras först några aspekter som gäller regleringen av båda verksamheterna. Därefter kommenteras särskilt förslaget till lagen om personuppgiftsbehandling i Försvarsmakten.

Kommentarer avseende det samlade regelverket

Som framhålls i betänkandet, rör regleringen ett område som inte omedelbart regleras av EU:s allmänna dataskyddsförordning. Trots detta ligger den föreslagna regleringen mycket nära bestämmelserna i denna förordning. Enligt Fakultetsstyrelsen hade det varit värdefullt med en mer utförlig motivering till varför likheterna med dataskyddsförordningen behöver vara så påtagliga. För utredningens förslag talar visserligen att det kan vara en fördel med en någorlunda enhetlig reglering av myndigheternas personuppgiftshantering och att det är särskilt angeläget att kontrollera hur försvaret hanterar data. Det kan emellertid också uppkomma situationer när försvaret behöver agera snabbt och smidigt, och det är inte självklart att sådana situationer stått i förgrunden vid utformningen av dataskyddsförordningens bestämmelser. Därför borde utredningen också i högre grad ha övervägt att införa en smidigare och mer generell reglering. Exempelvis är det möjligt att det är lämpligt att ha ett generellt undantag för ostrukturerat material, i linje med det som fanns i den tidigare personuppgiftslagen (5 a §).

Det finns anledning att utöver formuleringarna i nuvarande lagförslag erinra om bestämmelserna i regeringsformen eller förvaltningslagen vad gäller krav på objektivitet.

Regleringen av personuppgiftsbiträden framstår som oklar. Det tycks som om det ska vara möjligt att använda privata utförare av de tjänster som behövs. Detta sker trots de risker som finns med att överlåta hantering av denna typ av uppgifter, särskilt i ljuset av hanteringen inom Transportstyrelsen. Det ska ingås skriftliga avtal eller överenskommelser (om det är en myndighet). Det borde särskilt anges hur tvister ska lösas. Vad gäller tvister mellan myndigheter är det vanligt att de hänskjuts/överklagas till regeringen.

Regleringen framstår också som långtgående vad gäller direktåtkomst både vad gäller svenska myndigheter och utländska samarbetspartner. Det borde i lagstiftningen ställas upp mera restriktiva regler. Öppna register skapar risker för otillbörlig åtkomst.

I lagförslagen görs åtskilliga hänvisningar till 8 kap. 7 § regeringsformen. Betänkandet berör emellertid inte dessa hänvisningar närmare. Mot bakgrund av att personuppgiftsregleringen i många avseenden har ansetts kräva lagform, bör göras en noggrann genomgång av om alla aspekter som hänvisningarna avser verkligen omfattas av 8 kap. 7 § regeringsformen. I samband med detta bör tydliggöras vilken av punkterna i paragrafen som anses tillämplig. Med tanke på att många av de föreslagna paragraferna endast anger att regeringen får meddela föreskrifter, uppkommer vidare frågan om detta innebär att regeringen inte kan vidaredelegera normgivningskompetens till en myndighet. Det faktum att myndigheter nämns i vissa av de föreslagna paragraferna (t.ex. 3 kap. 6 § och 4 kap. 2 § i förslaget om personuppgiftshantering i FRA) talar för att vidaredelegation annars inte är möjlig. I så fall bör det framgå tydligare, särskilt eftersom förslagen till kompletterande förordningar innehåller generella bemyndiganden avseende verkställighetsföreskrifter (7 kap. i båda förordningarna).

Slutligen framstår det inte som helt tydligt av den föreslagna texten vilka ändamål som åsyftas i 2 kap. 12 § i förslaget till lag om Försvarmakten och 2 kap. 11 § i förslaget till lag om FRA. Om det är de ändamål som anges tidigare i lagarna, får de sägas vara ganska vida. I specialmotiveringen (s. 285) anges att bestämmelsen innebär att ändamålen behöver preciseras innan insamlingen påbörjas. Därför bör övervägas om lagtexten tydligare bör ge uttryck för att ändamålen behöver dels preciseras närmare än vad som framgått i de tidigare paragraferna, dels dokumenteras innan insamlingen påbörjas.

Kommentarer avseende förslaget till lag om behandling av personuppgifter vid Försvarmakten

Vad gäller förslaget till lag om behandling av personuppgifter vid Försvarmakten, framgår inte samspelet mellan 1 kap. 2 §, 2 kap. 1 § och 2 kap. 8 § helt tydligt. Den generella avgränsningen av lagens tillämpningsområde i 1 kap. 2 § tar visserligen sikte på om *uppgifterna* rör försvar och säkerhet, medan grunden för behandling i 2 kap. 1 § tar sikte om *verksamheten* för försvar och säkerhet. Förvisso finns en principiell skillnad, men det bör övervägas om det i praktiken är någon nämnvärd skillnad, eller om regleringen skulle kunna förenklas genom att någon av begränsningarna tas bort. På liknande sätt framstår det inte som tydligt vad 2 kap. 8 § tillför, eftersom de paragrafer som den hänvisar till kan uppfattas som tillräckligt stöd för att behandla även allmänt tillgängliga uppgifter.

Enligt delegation

Vilhelm Persson